SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2198

av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

Fler företagare och bättre villkor för småföretag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka övergången från UF-företagande och andra former av ungdomsentreprenörskap till långsiktigt företagande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt mentor- och nätverksprogram för unga entreprenörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en nationell modell för sommarlovsföretagande i samverkan mellan kommuner, näringsliv och företagsfrämjande aktörer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade möjligheter till finansiering för unga företagare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten till tjänstledighet för att bedriva näringsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka myndigheternas näringsfrämjande arbete och minska företagens administrativa bördor och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda avkriminalisering av för sent inlämnade årsredovisningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över trygghetssystemets utformning för företagare och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling samt stärka transparensen vid direktupphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av marknadsknallarnas förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja hinder för företagande inom besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja efterhandsdebitering av kommunala tillsynsavgifter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är beroende av ett starkt och dynamiskt näringsliv för att skapa tillväxt, innovation och sysselsättning. Små och medelstora företag utgör ryggraden i den svenska ekonomin och spelar en avgörande roll för jobbskapande i hela landet. Samtidigt är morgondagens företagare en förutsättning för framtidens välstånd. Sverige behöver fler företag som vågar starta, växa och anställa. Det gäller både den som vill starta sitt första företag och de småföretag som redan i dag skapar jobb och tillväxt runt om i landet.

Vi och regeringen har under den föregående mandatperioden genomfört flera reformer för att förbättra företagsklimatet genom regelförenklingar, myndighetsuppdrag och åtgärder för att minska företagens administrativa bördor. Trots detta kvarstår betydande hinder som hämmar företagande, investeringar och tillväxt. Arbetet måste därför fortsätta.

Entreprenörskap och nästa generation företagare

Sveriges framtida välstånd är beroende av att nya företag startas och växer. Många av morgondagens företag startas av unga människor. Trots det är steget från utbildning och UF-företagande till ett riktigt företag ofta stort. För den som saknar kapital, kontakter eller erfarenhet kan tröskeln vara hög, även när affärsidén är god.

Vi och regeringen har under föregående mandatperiod vidtagit flera åtgärder för att stärka ungas entreprenörskap. Regeringen har bland annat gett Tillväxtverket i uppdrag att främja ungas möjligheter att vidareutveckla och etablera företag efter avslutad gymnasieutbildning, med särskilt fokus på att stärka kopplingen mellan skola, näringsliv och det företagsfrämjande systemet. Regeringen har även initierat ett arbete för att förenkla regelverket för UF-företag och andra övningsföretag för att underlätta ungas möjligheter att pröva företagande i praktiken. Reformerna går i rätt riktning, men fler insatser behövs för att underlätta vägen från skolprojekt till varaktigt företagande.

Många unga företagare saknar tillgång till etablerade nätverk, erfarna rådgivare och kapital i de tidiga skedena. Ett starkare samspel mellan näringslivet och det företagsfrämjande systemet skulle kunna ge fler unga entreprenörer bättre förutsättningar att utveckla sina företag. Vidare bör kontakterna mellan skolan och det lokala näringslivet fördjupas så att fler unga får möjlighet att möta företagare, bygga nätverk och utveckla egna affärsidéer.

På flera håll i landet finns uppskattade initiativ där ungdomar får stöd att driva sommarlovsföretag. Erfarenheterna är goda och fler kommuner bör ges möjlighet att ta del av sådana arbetssätt. Regeringen bör därför följa upp möjligheterna att utveckla en nationell modell för sommarlovsföretagande i samverkan mellan kommuner, näringsliv och relevanta företagsfrämjande aktörer.

Fler ska våga starta företag

Att starta företag innebär ofta en period av osäkra inkomster. För många människor är steget från en anställning till eget företag därför förknippat med betydande ekonomiska risker. Starta-eget-bidraget är ett viktigt verktyg för att sänka trösklarna till företagande och bör utvecklas så att fler personer med bärkraftiga affärsidéer ges möjlighet att pröva sina vingar som företagare. Samtidigt bör reglerna om tjänstledighet för att bedriva näringsverksamhet ses över.

Enklare regler och mindre administration

Många företagare vittnar om att administration och regelkrångel tar tid och resurser från kärnverksamheten. Lagstiftning och myndighetsutövning ska vara rättssäker och proportionerlig samtidigt som företag ges rimliga möjligheter att göra rätt.

Näringsfrämjande myndigheter

Myndigheter har en viktig uppgift i att utöva tillsyn, säkerställa regelefterlevnad och värna allmänna intressen. Samtidigt måste kontakten mellan företag och offentlig sektor präglas av service, tillgänglighet och förståelse för företagens villkor.

Vi och regeringen har under föregående mandatperioden tagit steg för att stärka myndigheternas arbete med regelförenkling och förbättra företagens kontakter med det offentliga. Detta arbete bör fortsätta. Företag ska mötas av myndigheter som hjälper dem att göra rätt, erbjuder användarvänliga digitala verktyg och bidrar till att minska onödig administration. Särskilt viktigt är att myndigheterna i större utsträckning beaktar företagens administrativa kostnader när nya föreskrifter tas fram och att arbetet med regelförenkling blir en integrerad del av myndigheternas ordinarie verksamhet.

Avkriminalisering av för sent inlämnade årsredovisningar

För sent inlämnade årsredovisningar kan i dag leda till att företagare döms för bokföringsbrott. Detta gäller även i situationer där det inte finns någon avsikt att dölja ekonomisk brottslighet, utan där det i stället handlar om administrativa brister eller försummelser. Det bästa vore naturligtvis om alla företag inkom med sina årsredovisningar inom utsatt tid. Regelverket bör därför vara utformat så att det skapar starka incitament för att så sker. Samtidigt är det uppenbart att dagens ordning inte fullt ut uppnår detta syfte. Tusentals företag lämnar varje år in sina årsredovisningar för sent, och i många fall upptäcks överträdelsen först lång tid efter att den ägt rum.

Om målsättningen är att minska antalet för sent inlämnade årsredovisningar finns det anledning att överväga om administrativa sanktioner kan vara mer ändamålsenliga än straffrättsliga påföljder. Ett system med tydligare och mer träffsäkra förseningsavgifter skulle kunna skapa starkare incitament att inkomma med årsredovisningen i tid samtidigt som proportionaliteten förbättras.

Företagare driver i regel sina verksamheter för att skapa värden, arbetstillfällen och tillväxt. Därför är det viktigt att rättssystemet förmår skilja mellan administrativa försummelser och verklig ekonomisk brottslighet. Regeringen bör därför utreda

möjligheten att avkriminalisera för sent inlämnade årsredovisningar och ersätta dagens ordning med ett mer proportionerligt och ändamålsenligt system.

Stärkt konkurrenskraft för småföretag

Småföretagens förmåga att växa påverkas i hög grad av skatter, avgifter och andra kostnader. Företag som vill anställa och expandera ska inte mötas av onödiga ekonomiska hinder. Vidare behöver trygghetssystemen i högre grad anpassas till företagandets villkor. Företagare ska ha rimliga möjligheter att omfattas av socialförsäkringssystemen utan att missgynnas i förhållande till anställda. Frågor kopplade till sjukförsäkring, karensregler och trygghetssystemets utformning för företagare bör därför ses över.

Offentlig upphandling

Höga trösklar som stänger ute småföretag från offentlig upphandling ska motverkas. Mindre företag ska kunna delta i upphandlingar och de krav som ställs ska vara proportionerliga och relevanta för det som upphandlas. Fler anbudsgivare stärker konkurrensen och ökar möjligheterna att få bättre kvalitet till lägre kostnad för skattebetalarna. Upphandling ska inte användas för att ställa onödiga krav som begränsar konkurrensen eller försvårar för mindre företag att delta.

För att fler små företag ska kunna delta i offentliga upphandlingar bör fler större upphandlingar delas upp i mindre delar. Samtidigt bör möjligheterna för mindre företag att samarbeta och lämna gemensamma anbud underlättas. Det skulle bidra till ökad konkurrens, fler anbudsgivare och ett mer effektivt användande av offentliga medel.

Direktupphandlingar är fortfarande förhållandevis slutna processer. Transparensen bör stärkas för att motverka korruption och ge fler småföretag möjlighet att ta del av den offentliga affären. Vi vill därför höja gränsen för direktupphandlingar samtidigt som möjligheterna att öka insynen utan ökad administration bör utredas.

Vi och regeringen har under föregående mandatperiod vidtagit åtgärder för att stärka uppföljningen av offentlig upphandling och förbättra kontrollen av leverantörer. Det arbetet bör fortsätta. Seriösa företag ska inte konkurreras ut av aktörer som fuskar med skatter, avgifter eller andra skyldigheter. Regeringens beslut om ändrade krav på uppgifter i upphandlingsannonser är ett steg i rätt riktning för att öka kunskapen om konkurrensen på marknaden.

Företagande i hela Sverige

Goda villkor för företagande är viktiga i hela landet. Det gäller såväl lokala handelsföretag som besöksnäring, marknader och andra verksamheter som bidrar till levande orter och lokalsamhällen. I många mindre kommuner utgör dessa verksamheter en viktig del av det lokala näringslivet och bidrar till både sysselsättning och attraktivitet.

Marknadsknallar

Marknadshandeln är en del av svensk handelstradition och bidrar till liv och rörelse i många städer och tätorter. Samtidigt har återkommande synpunkter framförts kring regelverk som är svåra att efterleva i den miljö där marknadshandel faktiskt bedrivs. Krav på teknisk utrustning, uppkoppling och administration kan i vissa fall skapa betydande problem för verksamheter som verkar tillfälligt på olika platser runt om i landet. Regeringen bör därför se över marknadsknallarnas förutsättningar för att säkerställa att regelverken är ändamålsenliga och proportionerliga.

Turism och besöksnäring

Besöksnäringen skapar arbetstillfällen och tillväxt i hela Sverige. För många mindre företag är turismen avgörande för verksamhetens lönsamhet och överlevnad. Samtidigt finns det fortfarande regler och tillämpningar som upplevs som onödigt betungande och som hämmar företagens utvecklingsmöjligheter. Regeringen bör därför fortsätta arbetet med att identifiera och undanröja hinder för företagande inom besöksnäringen för att stärka en av Sveriges viktigaste framtidsnäringar.

Kommunala tillsynsavgifter

Kommunala tillsynsavgifter kan utgöra en betydande belastning, särskilt för mindre företag. Erfarenheter från kommuner som tillämpar efterhandsdebitering visar att det går att kombinera effektiv tillsyn med ett mer företagsvänligt arbetssätt. Även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram underlag för sådana modeller. Regeringen bör därför överväga lagstiftning som möjliggör eller främjar sådana modeller.

Martin Kinnunen (SD)

Richard Jomshof (SD) *Johnny Svedin (SD)*

Yasmine Eriksson (SD)